

CMR kindlustus ja ekspedeerija vastutuskindlustus

Vadim Paltmann
1.detsember 2010

CMR – Rahvusvahelise kaupade autoveolepingu konventsioon

1956 võeti vastu CMR konventsioon,
et ühtlustada kaupade rahvusvahelise autoveo lepingu tingimusi,
iseäranis kasutatavaid dokumente ja vedaja vastutust

1978 muudeti autovedaja vastutuse piirmäära ühikut.
Kuld asendati 8,33 SDR'iga.

1993 CMR jõustus Eestis

CMR konventsiooni kohaldamisala, 1(2)

Artikkel 1

1. Käesolevat konventsiooni kohaldatakse igasuguse kauba autoveo lepingu suhtes, mida tehakse tasu eest sõidukiga, kui lepingus näidatud kauba vastuvõtmise koht ja kauba üleandmiseks ettenähtud koht asuvad eri riikides, millest vähemalt üks on konventsiooni osapool, olenemata lepingupoolte elukohast ja rahvusest.

4. Käesolevat konventsiooni ei kohaldata:
  - a) vedudele, millised sooritatakse kooskõlas rahvusvaheliste postikonventsioonidega;
  - b) surnute vedudele;
  - c) korterisisustuse vedudele ümberkolimisel.

CMR konventsiooni kohaldamisala, 2(2)

KOHALDATAKSE

igasuguse kauba autoveo lepingu suhtes:

- tasu
- sõiduk
- lepingu järgi kauba vastuvõtmine ja üleandmine on eri riikides, millest vähemalt üks on konventsiooni osapool

EI KOHALDATA

- postikonventsioonid
- surnud
- korterisisustus ümberkolimisel

Autovedaja vastutus, CMR i Artikkel 17 1(3)

1. Vedaja **vastutab** kauba täieliku või osalise kaotsimineku või vigastamise eest kauba veoks vastuvõtmise hetkest kuni üleandmise hetkeni, samuti kauba kohaletoimetamisega mis tahes viivitamise eest.
2. Vedaja **vabaneb vastutusest**, kui kauba kaotsimineku, vigastamine või kohaletoimetamisega viivitamine toimus nõude esitaja ebaõige tegevuse või hooletuse tõttu; nõude esitaja poolt antud juhiste tagajärjel, mida ei olnud ajendanud vedaja ebaõige tegevus või hooletus; kaubale omasest defektist või asjaoludest, millest vedaja ei võinud hoiduda ja mille tagajärgi ta ei suutnud vältida.

Autovedaja vastutus, CMR i Artikkel 17 2(3)

3. Vedaja ei vabane vastutusest veol kasutatava sõiduki defektsuse või sõiduki rendile andnud isiku või tema teenistuses olevate agentide ja teenistujate ebaõige tegevuse või hooletuse tõttu.
4. Vedaja vabaneb vastutusest artikli 18 punktide 2 kuni 5 järgimise korral, kui kauba kaotsimine või vigastamine on erilise riski tagajärg, mis on lahutamatult seotud ühe või enamaga järgmistest asjaoludest:
  - a) tendita lahtiste sõidukite kasutamine, kui see oli selgelt kokku lepitud ja märgitud saatedokumendis;
  - b) pakendi puudumine või defektid juhtudel, kui pakendita või nõuetekohase pakendita veetavad kaubad võivad oma loomulike omaduste tõttu rikneda või saada vigastatud;
  - c) kauba töötlemine, pealelaadimine, paigaldamine või mahalaadimine saatja, saaja või isikute poolt, kes tegutsevad saatja või saaja nimel;
  - d) mõnda liiki kaupade loomulikud omadused, mille tagajärjel nad võivad täielikult või osaliselt kaotsi minna või viga saada, eriti purunemise, korrosiooni, mädanemise, kokkukuivamise, lekkimise, normaalse kao või parasiitide ja näriliste mõjul;
  - e) kaubapakkide markeeringu või numeratsiooni puudulikkus või mittevastavus;
  - f) elusloomade vedu.
5. Kui vedaja käesoleva artikli alusel ei kannu mingit vastutust asjaolude eest, mis mõningatel juhtudel põhjustasid kauba kaotsiminekut, vigastamist või viivitust üleandmisel, siis ta vastutab ainult nendel juhtudel, kui asjaolud, mille eest ta vastutab käesoleva artikli alusel, soodustasid kauba kaotsiminekut, vigastamist või viivitamist.

Autovedaja vastutus, CMR i Artikkel 17 3(3)

Vedaja **vastutab** kauba

- kaotsimineku
- vigastamise ja
- viivitamise korral

Vedaja **ei vastuta**

- nõude esitaja ebaõige tegevus või hooletus
- nõude esitaja poolt antud juhised
- kaubale omane defekt
- asjaolud, millest vedaja ei võinud hoiduda ja mille tagajärgi ta ei suutnud vältida

Vedaja vastutus

Võlaõigusseaduse kaubaveolepingu järgi

792.

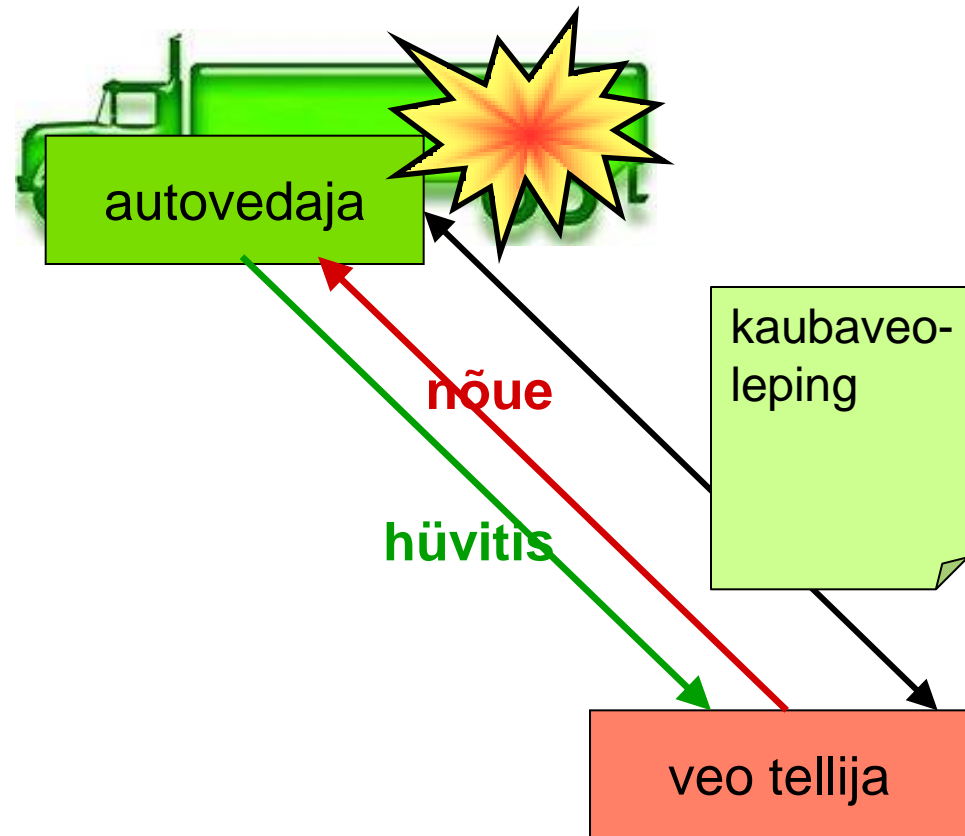
- (1) Vedaja **vastutab** veotähtaja ületamisest tekkinud kahju eest, samuti kahju eest, mis tekib veose kaotsiminekest või kahjustumisest ajavahemikul veose vedamiseks vastuvõtmisest kuni veose üleandmiseni.

793.

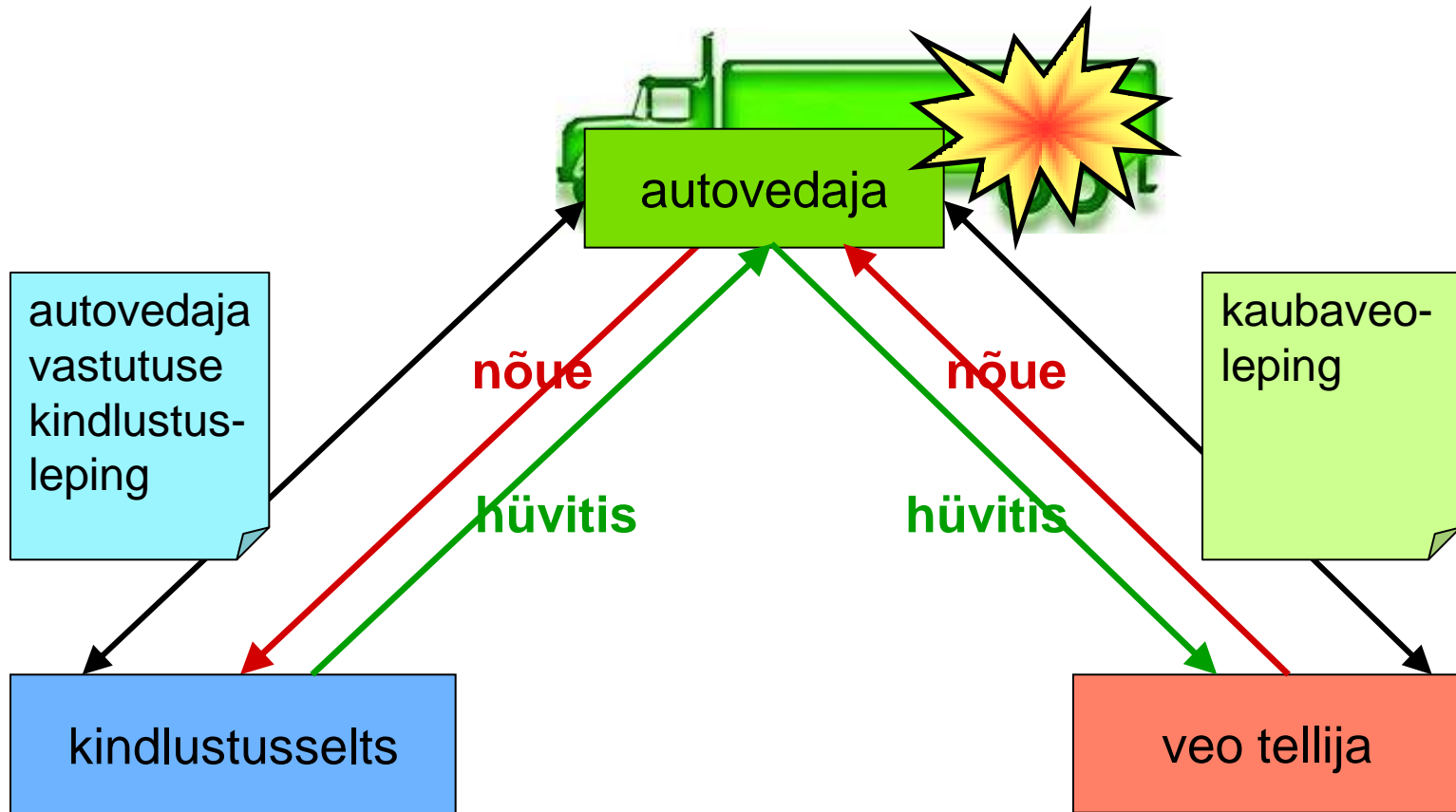
- (1) Vedaja **ei vastuta** veose kaotsiminekest või kahjustumisest või veotähtaja ületamisest tekkinud kahju eest, kui kaotsimineku, kahjustumise või veotähtaja ületamise põhjustas vääramate jõud. Vedaja ei saa seejuures tugineda vedamiseks kasutatud veovahendi puudustele, välja arvatud juhul, kui veovahendi andis talle saatja.

Autovedaja vastutuse nõue

Autovedaja vastutuse nõue + kindlustuse nõue

Autovedaja vastutuse suurus, CMR

Artikkel 23, 1(2)

1. Kui vedaja on vastavalt käesoleva konventsiooni sätetele kohustatud hüvitama kauba täieliku või osalise kaotsimineku tekkinud kahju, siis hüvitamisele kuuluva summa suurus määratakse kindlaks kauba veoks vastuvõtmise kohas ja ajal kehtiva kauba maksumuse alusel.
2. Kauba maksumus määratakse kindlaks börsi koteeringu alusel või kui see puudub, siis kehtiva turuhinna alusel, või mõlema puudumise korral sama liiki ja kvaliteediga kauba tavalise maksumuse alusel.
3. Kuid hüvituse suurus ei või ületada 8,33 arvestuslikku ühikut puuduoleva brutokaalu kilogrammi eest.
4. Peale selle kuuluvad täielikult hüvitamisele veomaksud, tollimaksud ja -lõivud kogu kauba kaotsimineku korral ja proportsionaalselt kahju suurusele osalise kaotsimineku korral; muid kahjusid ei hüvitata.
5. Kui nõude esitaja tõendab, et kauba kohaletoimetamise viivitus on tekitanud kahju, siis on vedaja kohustatud hüvitama kahju summas, mis ei või ületada veomakse.
6. Suuremat hüvitust võib vedaja nõuda vaid sel juhul, kui vastavalt artiklitele 24 ja 26 on kauba väärtus või kohaletoimetamise erihuvi deklareeritud.

Autovedaja vastutuse suurus, CMR

Artikkel 23, 2(2)

- kauba maksumus veoks vastuvõtmise kohas ja ajal
- kuid mitte rohkem kui 8,33 SDR'i / kg
- lisaks veomaksud, tollimaksud ja –lõivud
- muid kahjusid ei hüvitata

SDR

- arveldusühikuks on Rahvusvahelise Valuutafondi poolt kindlaksmääratud *SDR*-ühik
- 1 SDR = 17,7784 EEK (22. november 2010)
1 bruto kg --> 8,33 SDR $\approx$ 148 EEK
- www.eestipank.info / Valuutakursid

Kindlustusjuhtumi eeldused, CMR

ootamatu ja ettenägematu õnnetusjuhtum, kui:

- Kindlustusperioodi jooksul
- kindlustuse kehtivuspiirkonnas
- tekkis kahju
- veose kahjustumise, hävimise, kaotsimineku või hilineamise tõttu ja
- vedaja on CMR'i või VÕS'i järgi kohustatud kahju hüvitama.

- Antud mootorsõiduk oli poliisile märgitud.

CMR kindlustuskaitse välistused, nt

- vastutuse puudumine
  - kohustuslik vastutuskindlustus
  - kaubaveolepinguga mitteseotud kahju
  - kõrgendatud vastutus, Artikkel 23 p.6
  - ebaseaduslik veos
  - kahjulik veos
  - puudulikud dokumendid
-
- joobeseisund
  - veose üleandmine vales kohas või valele isikule
  - valve

Lisaks kaubakahjule vastutab vedaja CMR'i järgi veel näiteks järgneva eest

- alltöövõtjate jms isikute tegevus/tegevusetus
- kauba vastuvõtmisel koguse ja seisukorra kontrollimine
- andmed saatelehel
- märked saatelehel
- dokumentide kaotamine või ebaõige kasutamine
- kauba käsutamise õiguse mittejärgimine
- kauba üleandmine õigele isikule

Ekspedeerija

Ekspedeerija on isik, kes ekspedeerimislepinguga kohustub korraldama veose vedamise saatja arvel.

/NÕS 854. Ekspedeerimislepingu mõiste/

Eesti Logistika ja Ekspedeerimise Assotsiatsiooni (ELEA) Üldtingimused 2000, 1(2)

- reguleerivad Eestis ekspedeerimislepinguid, kui lepingus on viide ELEA üldtingimustele
- sätestavad ekspedeerija ja kliendi õigused, kohustused ja vastutuse transpordikonventsioonide kohaselt:
CIM, SMGS, CMR, Haagi-Visby reeglid ning Varssavi konventsioon
- on kooskõlas Põhjamaade Ekspedeerijate Assotsiatsiooni üldtingimustega NSAB 2000
- jõustusid 2001
- www.elea.ee / ELEA Üldtingimused

Eesti Logistika ja Ekspedeerimise Assotsiatsiooni (ELEA) Üldtingimused 2000, 2(2)

- tagavad kliendile kaitse vähemalt FIATA ekspedeerimisteenuste näidisreeglites sätestatud ulatuses.
(FIATA Model Rules for Freight Forwarding Services)
- FIATA on Ekspedeerijate Assotsiatsioonide Rahvusvaheline Föderatsioon
- ELEA on FIATA liige

Ekspedeerimisleping, 1(2)

Vastavalt ELEA Üldtingimuste 2000, 2:

Ekspedeerimislepingut kohaldatakse kauba veole ja ladustamisele ning kauba veo ja ladustamisega seotud sellistele teenustele nagu:

- 1) tolliformaalsuste täitmine;
- 2) kliendi nõustamine avalik-õiguslike kohustuste täitmisel;
- 3) kauba käsitlemine ja markeerimine;
- 4) kindlustuslepingu sõlmimine;
- 5) abistamine ekspordi- ja impordidokumentide vormistamisel;
- 6) lunatasu sissenõudmine ning kaupade eest tasumisega seotud muu abi;
- 7) nõustamine veo- ja turustamisvaldkonnas.

Ekspedeerija võib nimetatud teenuseid osutada kas oma arvel või vahendajana.

Ekspedeerimisleping, 2(2)

Ekspedeerimislepingut kohaldatakse

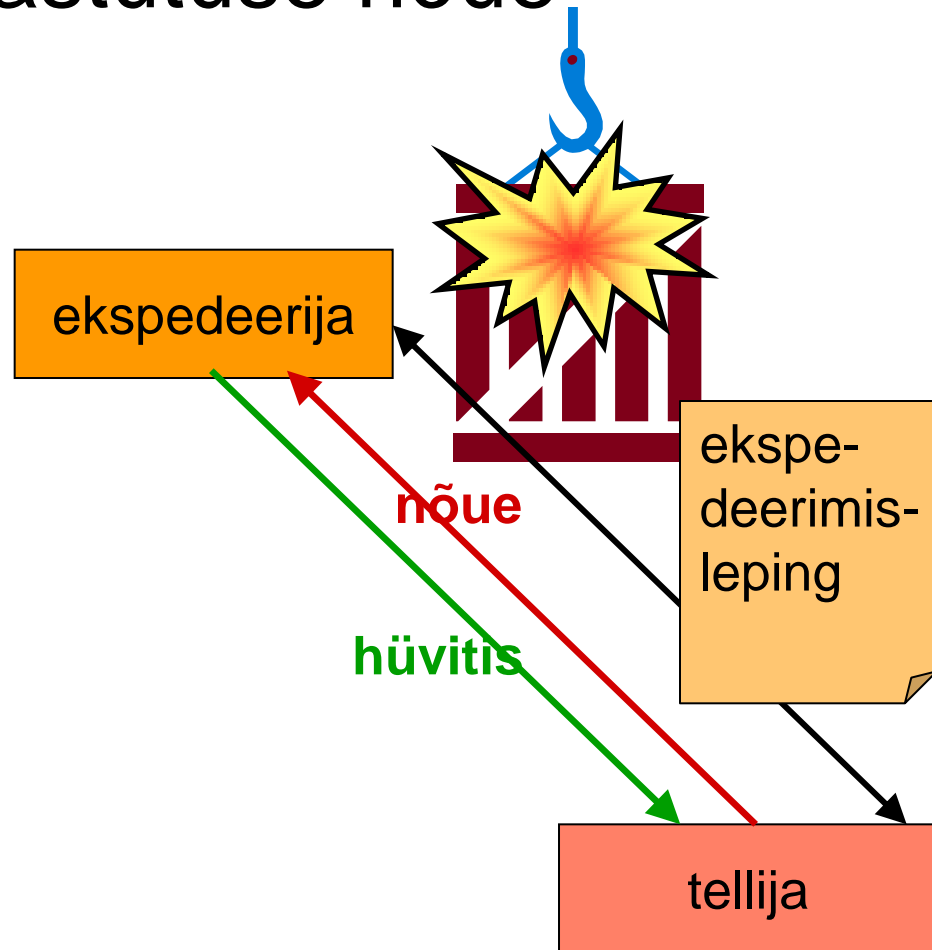
- kauba veole
- kauba ladustamisele
- nendega seotud teenustele

Ekspedeerija vastutuse liigid

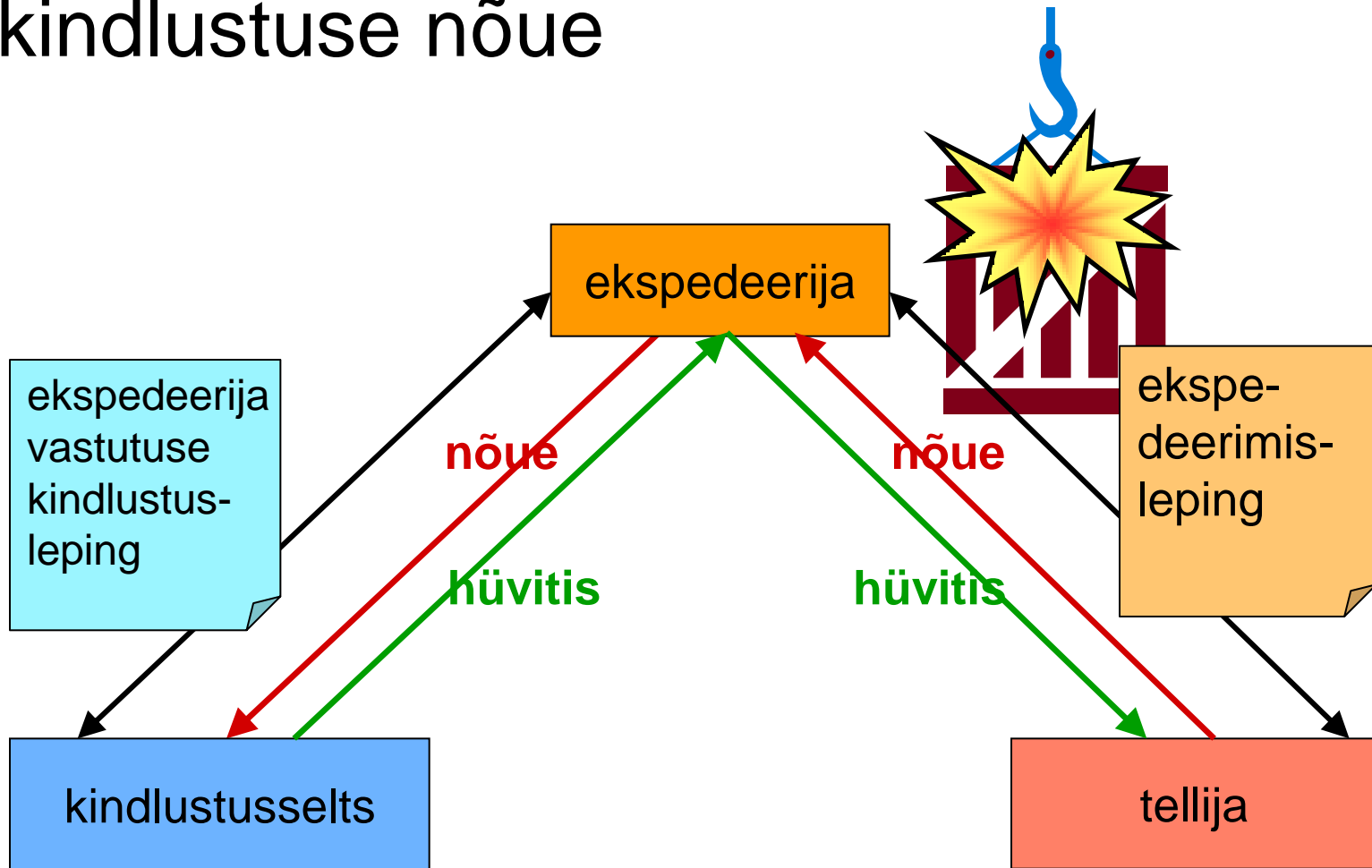
Ekspedeerija vastutab

- vedajana, kui
  - ta veab kaupa oma veovahendiga
  - ta annab oma nimel välja veodokumendi
  - ta pakub teenust viisil, mis võimaldab eeldada, et ekspedeerija võtab vedaja vastutuse, näiteks teatab oma veohinna
  - on tegemist kaupade maanteeveoga
- vahendajana,
kui ta ei ole veolepingu pool

Ekspedeerija vastutuse nõue

Ekspedeerija vastutuse nõue + kindlustuse nõue

Kindlustus hüvitab

- kahjunõude
- veose päästmiskulud
- õigusabikulud

Autovedaja ja ekspedeerija vastutuskindlustuse erinevused

	Autovedaja vastutuskindlustus	Ekspedeerija vastutuskindlustus
Kindlustatu	autovedaja	ekspedeerija
Kindlustusriskid, vastutuse alus	CMR või VÕS'i Kaubaveoleping	ELEA Üldtingimused
Õigusakti tüüp	konventsioon või seadus	rahvusvaheline kokkulepe
Kindlustussumma	8,33 SDR veose kg kohta	vastavalt transpordiliigile
Kindlustusmakse alus	sõidukite tüüp ja arv	ekspedeerimise käive

Autovedaja ja ekspedeerija vastutuskindlustuse sarnasused

	Autovedaja vastutuskindlustus	Ekspedeerija vastutuskindlustus
Kindlustusliik	vastutuskindlustus	vastutuskindlustus
Kindlustusobjekt	vastutus	vastutus
Käive avaldusel	küsime teenuse käivet	küsime teenuse käivet
Kindlustusperiood	1 aasta	1 aasta
Soodustatud isik	ei saa olla	ei saa olla
Kindlustuskaitse tähtaja algus/lõpp	vastavalt veolepingule	vastavalt veolepingule

3 kindlustust: autovedaja, ekspedeerija, veos

	Autovedaja vastutuskindlustus	Ekspedeerija vastutuskindlustus	Veosekindlustus
Kindlustatu	autovedaja	ekspedeerija	veose omanik
Soodustatud isik	ei saa olla	ei saa olla	kindlustatu määrab
Kindlustusliik	vastutuskindlustus	vastutuskindlustus	varakindlustus
Kindlustusobjekt	vastutus	vastutus	veos
Kindlustusriskid	CMR + VÕS	ELEA	põhiriskide paketid + lisariskid
Kindlustussumma	8,33 SDR'i / veose kg	vastavalt transpordiliigile	veose väärtus, kauba müügihind
Käive avaldusel	veoteenuse käive	ekspedeerimise käive	veoste käive
Kindlustusmakse alus	sõidukite tüüp ja arv	ekspedeerimise käive	veoste käive
Kindlustuskaitse tähtaja algus/lõpp	vastavalt veolepingule	vastavalt ekspedeerimislepingule	vastavalt kliendi valikule, nt laadimisel või nt Incotermsi järgi
Kindlustusperiood	1 aasta	1 aasta	ühe veose leping: veose veo aeg, korduvate veoste leping: 1 aasta

Isikud kindlustuslepingus

- **Kindlustusandja**
kohustub hüvitama kindlustusjuhtumi tõttu tekkinud kahju. (VÕS)
- **Kindlustusvõtja**
kohustub tasuma kindlustusandjale kindlustusmakseid. (VÕS)
Tavaliselt on see isik, kes sõlmib kindlustusandjaga kindlustuslepingu.
- Kindlustatud isik (**kindlustatu**)
on kindlustusvõtja või kolmas isik, kellega seotud kindlustusriski on kindlustatud. (VÕS)
Tavaliselt on see kindlustatud eseme omanik, kel on ka kindlustushüvitise saamise õigus.
- **Soodustatud isik**
on isik, kellel on kindlustusjuhtumi toimumise korral õigus saada kindlustushüvitis. (VÕS)
Tavaliselt kolmas isik, kes on määratud kindlustusvõtja poolt ja kindlustatud isiku nõusolekul.